

Prædiken til 11. søndag efter trinitatis

Luk. 18, 9-14

At den, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, det appellerer nok til de flestes retfærdighedssans. Det kan være endog *meget* svært ikke at føle en vis fryd, nemlig skadefryd, når man får lov at opleve en opblæst nar blive grundigt punkteret.

Det er jo ikke den kønneste side af os, skadefryden. Men han, nar-ren, kunne jo bare lade være med at være så selvfed. Han fortjener at komme ned med nakken. For det er vel det, det betyder, når Jesus siger, at den, som ophøjer sig selv, skal ydmyges?

Og så fortsætter han: ”Og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes”. Så er det bare med at komme i gang med at nedgøre sig selv. Uafladeligt fremhæve alle sine fejl og mangler og util-stræk-ke-ligheder. Man kan jo bare gentage nogle af dem, hvis det kniber med at finde på. Så har man vel også fortjent ophøjelsen. Man kan så bare håbe på, at nogen protesterer og begynder at fremhæve ens fortræffeligheder i stedet. Det er i hvert fald irriterende, hvis de bare samtykker.

Der er nu en hage ved den forståelse af forholdet mellem ophøjethed og ydmyghed. Nej, to faktisk: en dobbelthage. For det første har man forvekslet ydmyghed med falsk

beskedenhed. Og selvudslettende mennesker kan nu være lige så vanskelige at omgås som selvtilfredse. For det andet så handler det lige præcis *ikke* om, hvad vi har fortjent og ikke fortjent.

Ydmyghed, ret forstået, handler netop om at tage imod livets tilskikkelser uden at skele til, hvad man synes, man har fortjent. Ydmyghed, ret forstået, er orienteret ud mod verden, ud mod vores medmennesker og mod Gud. I ydmygheden ligger mere en anerkendelse af, hvad *andre* er værd, end en underkendelse af ens eget værd. Alt det med, hvad vi fortjener og har ret til, er orienteret ind mod os selv. Og så lurer bitterheden lige om hjørnet, når det ikke lige går os, som vi synes, vi har fortjent.

”Fordi jeg fortjener det”, hedder et berømt reklameslogan for et kosmetikfirma. Et slogan, som har overlevet i efterhånden mange år, for det ligger nu så godt i munden. Fordi jeg fortjener det. At have lækkert hår, eller hvad vi nu hver især går og drømmer om.

For efterhånden nogle år siden kom den ældste af vores sammen-bragte børn på et par dages visit på den campingplads, vi tilbragte ferien på. Da han en aften lidt harmfuld spurgte, hvorfor det altid var *ham*, der

skulle sove i forteltet, svarede hans søster iskoldt: "Fordi du fortjener det". Sådan kan fortjenstfuldheden jo også vendes, men det skænker vi ikke altid helt så mange tanker, som det, vi synes, vi blev snydt for.

Ydmyghed har at gøre med at kende og acceptere sin plads i skaberværket. At tage imod livet af Guds hånd og anerkende, at gnomen ved siden af jo altså på helt samme vis har fået *sin* nye dag skænket af Gud.

Når toldereren går retfærdiggjort hjem, så er det ikke, fordi han har fundet den rette formular og gestik. Han gik ikke hjem som retfærdig, fordi han fortjener det. Men af den ene grund, at Gud gav ham syndernes forladelse.

Hvad skulle farisæeren med sine synders nådige forladelse, når han nu var så vellykket? Det giver jo ingen mening at tilgive et menneske, som ikke mener at have tilgivelse behov. Tilgivelse er netop at få noget, man *ikke* har fortjent.

Nu er det jo en lignelse, Jesus fortæller. Det er derfor, forskellene mellem lignelsens to personer, farisæeren og toldereren er så fortegnede. Det er ikke to personkarakteristikker, men to forskellige karaktertræk, livsindstillinger, som bor dør om dør i de fleste. Nogle gange kører det for os, som man siger, og vi synes faktisk også, at vi fortjener det. Vi giver ikke udtryk for det på helt samme måde som farisæeren. Han er jo en karikatur. En overdrivelse, som fremmer forståelsen. Men selvtilfredsheden og selvtilstrækkeligheden og tilbøjeligheden til at sammenligne sig selv med andre og tænke "Godt, det ikke er mig", kan man vel ikke til enhver tid sige sig fri for.

Men det er nu også de færreste, der slipper for fra tid til anden at havne i en situation, hvor det kan være svært at få øje på sit eget værd. Hvor man måske endda ikke kan se nogen grund til at forsøge at holde sig i live. En situation, hvor man står rippet og flået og afmægtig tilbage efter et tab, af hvad slags det end måtte være. Og dér er det, vi må sige med toldereren: "Gud, vær mig synder nådig!" For der er ikke andet at sige. Der er ikke andet at håbe på end Guds nåde.

Og om ham, som står dér, siger Jesus, at han gik hjem som retfærdig. Det siger han til de selvgode, som han fortæller lignelsen til. Og det siger han til os. Vi får ikke noget at vide om, hvad toldereren erfarer, eller hvad han føler. Men vi får at vide, at Guds ord er et tilgivelsens ord.

Der var tre kors på Golgata langfredag. Jesu kors og så en røver på hver side af ham (jeg foreslår: "og så to røvers, en på hver side af ham".) Den ene røver spottede ham, den anden bad: "Jesus, husk mig, når du kommer i dit rige". Og han svarede: "Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i Paradis".

Det svar er også svaret på tolderens bøn og på vores bøn. Når toldereren beder, og vi beder: "Gud, vær mig synder nådig!", fordi der ikke er andet at sige - så må vi tro, at vi får det samme svar som røveren på korset: "Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i mit rige".

Så lignelsen er altså langt mere end en advarsel imod at komme for godt i gang og lade glæden få frit løb. Den er et løfte om, at kommer du til Gud med dit fejlslagne liv og dit skamskudte håb, så tager han imod dig.

Og derfra kan den sande glæde få frit løb. Langt mere end en løftet pegefinger og et eksempel til efterfølgelse er det evangeliet, vi har hørt igen i dag. *Det* glædelige budskab, nemlig, at vi hverken behøver at fremhæve os selv som farisæeren eller at fortvivle som toldereren. Guds kærlighed fritager os fra begge dele.

Du behøver ikke at slide og slæbe dig til Guds gunst og retfærdighed. Du får den givet. Kvit og frit. Det er en anstødssten for enhver, der mener, at han skal gøre sig fortjent, men det er en stor trøst og en befrielse for den, der kender til at føle sig tom og magtesløs.

Det er ordet om syndernes forladelse, og hvor det ord lyder og bliver hørt og troet, der er der liv og nye muligheder. Det kan man kun være ydmyg overfor. Og den ydmyghed behøver ikke at komme til udtryk ved sænkede blikke, slag for brystet eller faste. I lovsangen, derimod, kan den udfolde sig i sit sande væsen.

"Og friest er dit åndefang, når dybt du drager det i sang, så højt i sky det klinger". Sådan lød det i gudstjenestens første salme. Skal man rigtig synge, så det kan høres, så skal kroppen være rank og hovedet løftet. Sådan ser et frit menneske ud. Og det er netop, fordi vi er frie mennesker, at der al mulig grund til lovsang og ydmyghed.

For tænk, at vores skaber og genløser har dedikeret et ord til hver af os, med navns nævnelse, i vores dåb. Et ord, som skaber, hvad det nævner. Skaber lys af mørke og liv af døde. Skaber vin af vand og paradys af ørke. Skaber mulighed i udsigtsløsheden. Skaber ophøjelse af ydmyghed.

Det kræver et svar, som kun kan være: Tak.
Det har jeg slet ikke fortjent. Amen

Solvej Paabøl Andersen
Billund-Grene

Salmer:
10, 523, 319, 634

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk